

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/95/2024
Identifikačné číslo spisu:	5322201314
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5322201314.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v spore žalobcu K. X., narodeného V., L., zast. advokátkou JUDr. Michaelou Bojkovou, LL.M., Čadca, Palárikova 88, proti žalovanej D. M., narodenej V., F., zast. Advokátska kancelária JUDr. Peter Strapáč, PhD., s. r. o., Čadca, Ul. 17. novembra 3215, IČO: 5 0 4 7 3 5 2 2, o určenie splatnosti dlhu, pôvodne vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 7C/52/2022, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. februára 2024 sp. zn. 9Co/74/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovaná m á voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Čadca (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 13. decembra 2022 č. k. 7C/52/2022-176 výrokom I. zastavil konanie v časti o určenie, že pohľadávka žalobcu ako veriteľa voči žalovanej ako dlžníkovi z titulu pôžičky poskytnutej žalobcom v roku 2018 vo výške 8.261,16 eur je splatná dňom právoplatnosti rozsudku; výrokom II. žalobu o určenie, že pohľadávka žalobcu ako veriteľa voči žalovanej ako dlžníkovi z titulu zmluvy o pôžičke z 26. júla 2017 v sume 28.000 eur je splatná dňom právoplatnosti rozsudku zamietol; výrokom III. priznal žalobkyni nárok voči žalobcovi na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.2. Žalobca sa žalobou na okresnom súde domáhal určenia, že pohľadávka žalobcu ako veriteľa voči žalovanej ako dlžníkovi z titulu pôžičiek poskytnutých žalobcom v roku 2017 a v roku 2018 vo výške 39.350 eur je splatná dňom právoplatnosti rozsudku.

1.3. Podľa okresného súdu najskôr bolo potrebné zistiť, aká bola vôľa žalobcu a žalovanej v čase, keď žalobca poskytol žalovanej peňažné prostriedky. Úlohou žalobcu bolo preukázať, že v danom čase bola vôľa žalobcu aj žalovanej uzavrieť zmluvu o pôžičke. V súdnej veci žalobca dojednanie uvedených náležitostí zmluvy o pôžičke medzi stranami sporu nepreukázal, keď nepreukázal, že jeho vôľa v čase poskytnutia peňažných prostriedkov bola peňažné prostriedky žalovanej požičať s tým, že mu ich v

budúcnosti vráti, teda nepreukázal, že by sa so žalovanou dohodli, že žalovaná mu ním poskytnuté peňažné prostriedky vráti. Z potvrdenia o transakcii z 27. júna 2017 nevyplýva, že by išlo o pôžičku. Nie je tam uvedený žiaden dôvod/titul prevodu peňažných prostriedkov na účet žalovanej zo strany žalobcu. Žalobca pri výsluchu tvrdil, že žalovanej peňažné prostriedky požičal, naopak, žalovaná pri výsluchu tvrdila, že jej žalobca peňažné prostriedky daroval. Keďže žalobca a žalovaná si pri ich výsluchoch vzájomne odporovali čo sa týka vôle žalobcu pri poskytnutí peňažných prostriedkov žalovanej, výsluch žalobcu súd nepovažoval za spôsobilý relevantne preukázať, že žalobca poskytol peňažné prostriedky žalovanej len dočasne, teda že jej ich chcel požičať. Za relevantný dôkaz okresný súd nepovažoval ani čestné prehlásenie O. D., pretože sa týka vôle žalovanej (že si od žalobcu požičala), ale netýka sa vôle žalobcu, že žalovanej peňažné prostriedky požičal s úmyslom, aby mu ich neskôr vrátila. Ani z predložených správ vzájomnej komunikácie žalobcu i žalovanej nevyplýva, že by vôľa žalobcu bola požičať žalovanej peňažné prostriedky.

1.4. Po vykonaní dokazovania mal okresný súd za to, že nebol preukázaný úmysel žalobcu už v čase poskytnutia peňažných prostriedkov žalovanej taký, že jej ich poskytuje dočasne s tým, že mu ich žalovaná niekedy v budúcnosti vráti. Konštatoval, že vôľa žalobcu nebola žalovanej peňažné prostriedky dočasne požičať, ale darovať, chýba preto jedna zo základných náležitostí, aby mohlo dôjsť k platnému uzatvoreniu zmluvy o pôžičke, ktorou je vôľa žalobcu uzavrieť zmluvu o pôžičke. Podľa okresného súdu bolo preto nadbytočné zaoberať sa aj tým, aká bola vôľa žalovanej v čase poskytnutia peňažných prostriedkov, to znamená, či bola vôľa žalovanej peňažné prostriedky si od žalobcu požičať a neskôr ich žalobcovi vrátiť alebo ich prijať ako dar. Žalobca v danom prípade nepreukázal, že medzi stranami sporu došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke a už vôbec nepreukázal, že išlo o pôžičku, ktorej splatnosť bola ponechaná na vôľu žalovanej.

1.5. Okresný súd uviedol, že tvrdenia žalobcu o dojednaní pôžičky nepodporuje žiadny dôkaz okrem výsluchu žalobcu, ktorý nepovažoval súd za spôsobilý relevantne preukázať, že žalobca chcel žalovanej peňažné prostriedky požičať, keďže na druhej strane žalovaná pri výsluchu uvádzala, že jej chcel peňažné prostriedky darovať. Žalobca tak nepreukázal, že jeho vôľa v čase poskytnutia peňažných prostriedkov bola žalovanej peňažné prostriedky požičať, teda nepreukázal poskytnutie pôžičky žalovanej. Okresný súd uzavrel, že žalobca v danom prípade nepreukázal, že medzi stranami sporu došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke a už vôbec nepreukázal, že išlo o pôžičku, ktorej splatnosť bola ponechaná na vôľu žalovanej. Žaloba o určenie splatnosti pôžičky, ktorá neexistuje, je nedôvodná, preto súd vo zvyšnej časti žalobu o určenie, že pohľadávka žalobcu ako veriteľa voči žalovanej ako dlžníkovi z titulu zmluvy o pôžičke z 26. júla 2017 v sume 28.000 eur je splatná dňom právoplatnosti rozsudku, zamietol.

1.6. O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. (ďalej aj „CSP“).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 27. februára 2024 č. k. 9Co/74/2023-212 rozsudok okresného súdu vo výroku II. a III. potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku a vo výroku I. odvolaním nenapadnutom, ponechal rozhodnutie okresného súdu nedotknuté. V časti rozsudku o trovách priznal žalovanej proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie vo veci samej v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal potrebné dokazovanie a následne dospel k správnym skutkovým a právnym záverom. V tomto smere sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia, naplňajúcimi ustanovenia § 220 ods. 2 CSP, ktoré v takomto prípade nie je potrebné opakovať (§ 387 ods. 2 CSP), keďže ani odvolateľ vo svojom odvolaní neuviedol žiadne podstatné skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí nevysporiadal, a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť zistený skutkový stav a prijaté právne závery. Z odôvodnenia rozhodnutia pritom vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej.

2.2. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a k odvolacím námietkam žalobcu krajský súd doplnil, že v konaní o určenie splatnosti dlhu tak, ako uviedol sám žalobca, súd skúma, či medzi stranami vznikol právny vzťah zakladajúci záväzok, a či bol čas splnenia ponechaný na vôľu dlžníka. Preto sa správne súd prvej inštancie prvotne zaoberal tým, či právny vzťah medzi stranami vznikol, t. j. či mali strany sporu vôľu uzavrieť zmluvu o pôžičke, resp. darovaciu zmluvu. Preto neobstojí žalobcova námietka, že súd sa odklonil od predmetu konania. Civilné sporové konanie je založené na zásade

kontradiktórnosti a koncentrácie, čo znamená, že strana musí prostriedky procesného úkonu uplatniť včas, t. j. do vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania (§ 149, § 154 CSP). Preto bolo povinnosťou žalobcu preukázať svoje tvrdenia, že suma 28.000 eur, ktorú previedol na účet žalovanej, je pôžička, a že vrátenie bolo ponechané na jej vôli. Z SMS správ bezprostredne pred a po poukázaní sumy na účet žalovanej tak, ako správne konštatoval súd prvej inštancie, nevyplýva vôľa žalobcu peniaze jej požičať s tým, že by mu ich vrátila. Nie je pritom pravdivé jeho tvrdenie, že sa týkajú platobnej karty, keďže na pojednávaní jeho zástupca, konajúci v jeho mene, po ňom uviedol, že správy spred 26. júla 2017, kedy došlo k prevodu peňazí, sa týkajú tvrdenej pôžičky, čo napriek tomu, že bol prítomný nenamietal, pričom žalovaná konzistentne aj na pojednávaní tvrdila, že sa jednalo o dar, čo súd v odôvodnení rozsudku aj konštatoval.

2.3. Aj podľa názoru krajského súdu vzhľadom na v rozsudku súdu prvej inštancie uvedené skutočnosti obe strany prejavili vôľu uzavrieť darovaciu zmluvu. Preto okresný súd sa správne v ďalšom konaní nezaoberal splatnosťou poskytnutej sumy podľa tvrdení žalobcu ponechanej na vôli žalovanej, t. j. ním uvádzaným predmetom konania, pretože žalobca nepreukázal vznik právneho vzťahu, t. j. zmluvy o pôžičke, zakladajúceho záväzok žalovanej.

2.4. K ďalšej odvolacej námietke žalobcu, že súd prvej inštancie ním uvádzané SMS správy a čestné prehlásenie nevykonali, odvolací súd doplnil, že súd prvej inštancie ich žalovanej doručil, táto nespochybňovala ich obsah o vrátení peňazí (že z nich nevyplýva, že by ich žalobca od nej požadoval vrátiť), kedy sa dôkaz listinou jej prečítaním alebo oboznámením jej obsahu nevykonáva (§ 204 CSP za bodkočiarkou). Súd pritom správne nevykonali zvukovú nahrávku vyhotovenú žalobcom bez súhlasu a vedomia žalovanej, ktorou došlo k porušeniu ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti vychádzajúc z testu proporcionality, t. j. pomeru chránených práv a záujmov, ktoré sa stretávajú, a to záujmu na ochranu osobnosti toho, koho prejav je bez jeho súhlasu zaznamenávaný so záujmom na ochranu toho, kto tento prejav zachytáva a neskôr použije. Skryté nahrávanie je nutné považovať za nekalú prax pri súkromných rokovaníach, ktorá je nielen v rozpore s právom, ale hodnotiac ju po stránke sociálno-etickej, rozširuje v spoločnosti atmosféru podozrievavosti, strachu, neistoty a nedôvery, čo nie je prípustné, keď takto získaný dôkaz by bolo možné použiť len v prípade ochrany slabšej strany, o ktorú v tomto spore nejde, resp. v prípade dôkaznej núdze, v prípade neexistencie iných (zákonných) dôkazov, o ktorú situáciu sa taktiež v spore nejednalo.

2.5. Vychádzajúc aj z uvedených skutočností, vysporiadajúc sa s podstatnými námietkami žalobcu, či už v prvoinštančnom, resp. v odvolacom konaní, krajský súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil, vrátane nároku na náhradu trov konania, ktorý priznal žalovanej proti žalobcovi vzhľadom na jej plný úspech vo veci podľa § 255 ods. 1 CSP v plnom rozsahu.

2.6. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil poukazom na § 420 písm. f) CSP a namietal aj nesprávne právne posúdenie odvolacím súdom právnej otázky doposiaľ neriešenej dovolacím súdom, čo zodpovedá dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ uviedol, že súdy nesprávne neučinili žiadne dokazovanie za účelom zistenia, či existujú dôkazy preukazujúce tvrdenie žalovanej o dare 28.000 eur. Podľa dovolateľa v konaní vyšlo najavo, že suma 28.000 eur bola pre žalovanú dlhom, ktorý sľúbila vrátiť, na čo súdy vôbec neprihliadli. Dovolateľ taktiež poukazuje na skutočnosť, že si túto sumu požičal, v čom vidí nelogickosť tvrdení, že danú sumu žalovanej daroval, a tak je nespravodlivé, ak tieto požičané peniaze vrátil a pritom od žalovanej vrátenie peňazí nedosiahol. V tom dovolateľ vidí nespravodlivosť rozsudkov v zmysle rozumného a spravodlivého vyriešenia situácie.

3.2. Dovolateľ ďalej odkazoval na splnenie svojej povinnosti preukázania hmotnoprávných podmienok existencie dlhu žalovanej voči dovolateľovi podľa § 564 Občianskeho zákonníka zák. č. 40/1964 Zb. (ďalej aj „OZ“). Naopak v konaní nevyšli najavo také skutočnosti, ktoré by opodstatňovali obranu žalovanej, že išlo o dar.

3.3. Podľa dovolateľa rozsudky trpia vadou zmätočnosti, ktorá sama osebe predstavuje dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, pričom táto zmätočnosť bola vyvolaná radou ďalej opísaných väd konania podľa § 420 písm. f) CSP. Dovolateľ tvrdil, že súdy vôbec neskúmali, či žalovaná od žalobcu prijala návrh údajného daru, pričom ak by tak urobili, v spise existujú dôkazy preukazujúce, že žalovaná od dovolateľa žiaden peňažný dar nechcela a prijatú sumu považovala za svoj dlh, ktorý žalobcovi vráti za podmienok,

ktoré si sama určila. Táto línia nevykonaného dokazovania vytvára jediný rozumný záver, že žalovaná si od žalobcu peniaze požičala.

3.4. Dovolateľ uviedol, že: „Skutkový predpoklad, z ktorého možno odvodzovať priaznivé účinky právnych noriem § 657 a § 564 OZ, bola existencia písomne uzavretej zmluvy o pôžičke so splatnosťou ponechanou na vôli žalovanej s prihliadnutím na okolnosti plnenia, ktoré mohla ovplyvniť len žalovaná.“... „Skutkový predpoklad, z ktorého žalovaná mohla vyvodzovať účinky pre seba priaznivej právnej normy § 628 OZ bola existencia uzatvorenej darovacej zmluvy, ktorá musela byť uzatvorená písomne, pretože ústne by mohla byť uzatvorená iba pri súčasnom odovzdaní sumy, čo sa nestalo, pretože peniaze neboli odovzdané v hotovosti, ale bezhotovostným prevodom na účet.“ Z uvedeného je podľa dovolateľa zrejmé, že rozsudky tzv. minimálny skutkový štandard neobsahujú. Nevykonané dokazovanie podľa neho spočíva v porušení základného rozloženia dôkazného bremena.

3.5. Dovolateľ videl nevykonané dokazovanie v SMS správach, ktoré podľa neho pochádzali od žalovanej, popierajú jej vlastné tvrdenie o dare peňazí a zároveň preukazujú dôvodnosť žaloby. Medzi ďalšie nevykonané dôkazy radí zvukový záznam rozhovoru medzi žalobcom a žalovanou z 2. marca 2019, v ktorom žalovaná potvrdila výšku pôžičky 45.000 eur, a ktorý súdy nevzali v úvahu. Nevykonanie tohto dôkazu súdy neodôvodnili, hoci s prihliadnutím na test proporcionality, ktorý mali uplatniť, sa javilo odôvodnené dôkaz pripustiť a vykonať.

3.6. Dovolateľ vidí nespravodlivosť a nepresvedčivosť rozsudkov v pochybení súdov a porušení procesnej povinnosti tzv. materiálneho vedenia sporu v skutočnosti, že obrana žalovanej je založená na prostom popretí pôžičky, ktorú nechce vrátiť ako vypovedala na pojednávaní dňa 13. decembra 2022, no na druhej strane žalovaná vo svojom výsluchu na pojednávaní dňa 13. decembra 2022 potvrdila, že žalobcovi chcela sumu 28.000 eur vrátiť.

3.7. Dovolateľ ďalej namietal nesprávne vyhodnotenie v neprospech žalobcu jeho výsluch na pojednávaní dňa 13. decembra 2022. Okresný súd uviedol, že výsluch žalobcu odporuje vyjadreniu žalobcu v replike z 8. augusta 2022, čo krajský súd v rozsudku potvrdil. Dovolateľ uvádza, že tvrdil to isté a vo svojich vyjadreniach bol konzistentný. Tvrdil, že žalovanej daroval peniaze na platobnej karte, tieto peniaze od nej nikdy nežiadal späť, a platobnú kartu žalovanej dal ešte pred poskytnutím pôžičky 28.000 eur.

3.8. K porušeniu princípov spravodlivosti došlo podľa dovolateľa v tom, že súdy vec nesprávne právne posúdili nesprávnou aplikáciou ustanovenia § 564 OZ, ustanovenia § 628 OZ a ustanovenia § 657 OZ. Tvrdí, že súdy sa bez opory v § 564 OZ rozhodli skúmať vôľu žalobcu požičať žalovanej sumu 28.000 eur, teda otázku platného uzatvorenia zmluvy o pôžičke. V tejto otázke súdy prijali nesprávny skutkový a právny záver, že vôľa žalobcu nebola žalovanej požičať, ale darovať sumu 28.000 eur. Nesprávnu aplikáciu § 628, § 657 OZ namieta v tvrdení, že súdy neuzavreli, aký právny vzťah medzi žalobcom a žalovanou vznikol, či išlo o zmluvu o pôžičke alebo o darovaciu zmluvu, a táto otázka ostala nezodpovedaná. Rozsudky sú preto v tejto otázke nepreskúmateľné. Súdy vec uzavreli až po zistení, že vôľa žalobcu bola žalovanej sumu 28.000 eur darovať a nie požičať, pričom neprihliadali na preukázanú skutočnosť, že žalovaná prijala peniaze od žalobcu ako dlh, ktorý chcela vrátiť. To evokuje záver, že súdy zrejme považovali sumu 28.000 eur za dar, a právny vzťah medzi stranami za vzťah založený darovacou zmluvou.

3.9. Podľa dovolateľa vyvstala dovolacia otázka, ktorá podľa jeho vedomosti nie je posúdená súdnou praxou, a to nasledujúca právna otázka: bola bezhotovostným odovzdaním (odoslaním) sumy peňazí (28.000 eur) z bankového účtu žalobcu na bankový účet žalovanej - uzatvorená platná darovacia zmluva, alebo vzniku platnej darovacej zmluvy bráni nedostatok písomnej formy podľa § 628 ods. OZ? S odkazmi na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 3Cz/72/1983, publikovaného v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov pod č. 17/1986 je potrebné prevzatie daru do rúk a písomná forma, aby išlo o právny úkon darovania.

3.10. Dovolateľ má za to, že bezhotovostný prevod peňazí z jeho bankového účtu na bankový účet žalovanej sám osebe nemôže spôsobiť právne účinky platného darovania, nakoľko ním nedošlo k odovzdaniu a prevzatíu peňazí, ktoré sú spolu s dodržaním písomnej formy podmienkami vzniku platnej darovacej zmluvy podľa § 628 ods. 1 a ods. 2 OZ. Bezhotovostný prevod peňazí by bolo možné považovať nanajvýš ako príslub daru, ku ktorému uskutočneniu však už v dôsledku nedodržania písomnej formy darovacej zmluvy nedošlo. Navyše z okolností prejednávanej veci, nevykonaných dôkazov v spojení so skutočnosťami, ktoré v konaní vyšli najavo, vyplynulo, že medzi stranami bola

uzatvorená zmluva o pôžičke, so splatnosťou ponechanou na vôli žalovanej ako dlžníčky. Takýto záver je jediným rozumným a spravodlivým vyriešením situácie.

3.11. Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobe vyhovie a žalobcovi prizná právo na náhradu trov pôvodného konania a dovolacieho konania vo výške 100 %. Alternatívne navrhol, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušil, a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie s uložením povinnosti tohto súdu rozhodnúť o náhrade trov pôvodného konania a dovolacieho konania, resp. rozsudok krajského súdu a okresného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie s uložením povinnosti tohto súdu rozhodnúť o náhrade trov pôvodného konania a dovolacieho konania.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedla, že dovolanie je v celom rozsahu nedôvodné a žiadala, aby ho najvyšší súd odmietol a priznal jej náhradu trov konania v dovolacom konaní v rozsahu 100 %.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo aj „dovolací súd“ podľa § 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné zamietnuť.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania okrem iného aj z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

9.3. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa

všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Žalobca v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP v dovolaní namietal nedostatky v procese dokazovania (jeho hodnotenia), nevykonanie ním navrhnutých dôkazov a zistenia skutkového stavu veci. Tiež namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, nepresvedčivé a nespravodlivé.

11. Dovolací súd po preskúmaní sporu dospel k záveru, že procesný postup odvolacieho súdu, aj súdu prvej inštancie, hodnotiac ho v celkovom kontexte vrátane procesu dokazovania sa nevymykal zo zákonného rámca CSP a bol vedený spôsobom, ktorým súdy nižšej inštancie neznemožnili žalobcovi realizovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že by tým došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

12. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní tvrdil, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo v procese dokazovania (hodnotenia), a to aj nevykonaním ním navrhnutých, či označených dôkazov súdmi nižšej inštancie, dovolací súd akcentuje, že k základným právam procesnej strany nesporne patrí aj právo navrhovať a predkladať dôkazy, ale nie je procesným pochybením súdu skutočnosť, že súd procesnou stranou navrhované dôkazy neakceptuje, resp. nevykoná v tomto smere dokazovanie.

12.1. Dovolací súd pripomína, že dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorého si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa týka žaloba, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok). Strany boli povinné označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pričom za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci. O tom, ktoré z navrhovaných dôkazov budú vykonané, prípadne akým spôsobom, rozhoduje výlučne súd, nie strany sporu (§ 185 ods. 1 CSP). Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu korigovať návrhy strán na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania, a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. Ak sa súd rozhodne, že určité dôkazy nevykoná (napr. preto, že sú podľa jeho názoru pre vec nevýznamné alebo nadbytočné) alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za vadu zmlátočnosti (viď R 125/1999, R 6/2000). Procesné oprávnenie navrhovať dôkazy žalobca v danom spore aj využil, nebolo mu odňaté. Pokiaľ súdy nižšej inštancie opierali svoje zistenia o vykonané dôkazy, ktoré ale nevyhodnotili podľa predstáv žalobcu, nešlo o postup vylučujúci, či znemožňujúci žalobcovi realizáciu procesných práv priznaných mu CSP. Procesnému právu strany sporu navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil.

12.2. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza (rovnako ako právna úprava Občianskeho súdneho poriadku účinná do 30. júna 2016) zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vychádzajúca z čl. 15 základných princípov CSP a normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (porovnaj Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729). V prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov nejde o dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 237 OSP (viď R 42/1993), resp. § 420 písm. f) CSP. Porušením práva na spravodlivý proces nie je iné hodnotenie vykonaných dôkazov súdom, než aké sú predstavy strany, resp. strán sporu.

12.3. Z ustálenej rozhodovacej praxe ústavného súdu vyplýva, že zásah do základného práva na súdnu

ochranu, či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (I. ÚS 350/08).

12.4. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre prijatie záveru, že súdy nižších inštancií svojím postupom, keď nevykonali žalobcom navrhované dôkazy, a to SMS správy a zvukový záznam rozhovoru medzi žalobcom a žalovanou z 2. marca 2019 (ďalej len „zvukový záznam“), zaťažili konanie procesnou vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. V súvislosti s uvedeným záverom dovolací súd najskôr konštatuje, že tak súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd z hľadiska odôvodňovania svojich rozhodnutí riadne splnili svoju povinnosť „uviesť, prečo nevykonali ďalšie navrhnuté dôkazy“.

12.4.1. Z obsahu zápisnice o pojednávaní dňa 13. decembra 2022 (č. l. 157 a nasl. spisu) vyplýva, že právny zástupca žalobcu chcel prečítať prepis zvukového záznamu z 2. marca 2019, na čo právny zástupca žalovanej namietal tento dôkaz a sudkyňa „zvukový záznam nepripustila najmä z dôvodu, že žalovaná nedala súhlas na vyhotovenie tohto zvukového záznamu, ako aj z dôvodu, že žalovaná uviedla, že si tento rozhovor nepamätá.“ Na otázku právneho zástupcu žalobcu, či žalovaná dáva súhlas na to, aby tento zvukový záznam bol prehraný, žalovaná uviedla, že súhlas nedáva (č. l. 162 spisu).

12.4.2. Odvolací súd v bode 8. odôvodnenia rozsudku uviedol: „(...) na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a k ďalšej odvolacej námietke žalobcu, že súd prvej inštancie ním uvádzané SMS správy a čestné prehlásenie nevykonali, dopĺňa, že ich žalovanej doručil a táto nespochybňovala ich obsah o vrátení peňazí, ale že z nich nevyplyva, že by ich žalobca od nej požadoval vrátiť, kedy sa dôkaz listinou jej prečítaním alebo oboznámením jej obsahu nevykonáva (§ 204 CSP za bodkočiarkou). Súd pritom správne nevykonali zvukovú nahrávku vyhotovenú žalobcom bez súhlasu a vedomia žalovanej, ktorou došlo k porušeniu ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti vychádzajúc z testu proporcionality, t. j. pomeru chránených práv a záujmov, ktoré sa stretávajú, a to záujmu na ochranu osobnosti toho, koho prejav je bez jeho súhlasu zaznamenávaný so záujmom na ochranu toho, kto tento prejav zachytáva a neskôr použije. Skryté nahrávanie je nutné považovať za nekalú prax pri súkromných rokovaníach, ktorá je nielen v rozpore s právom, ale hodnotiac ju po stránke sociálno-etickej, rozširuje v spoločnosti atmosféru podozrievavosti, strachu, neistoty a nedôvery, čo nie je prípustné, keď takto získaný dôkaz by bolo možné použiť len v prípade ochrany slabšej strany, o ktorú v tomto spore nejde, resp. v prípade dôkaznej núdze, v prípade neexistencie iných (zákonných) dôkazov, o ktorú situáciu sa taktiež v spore nejednalo.“

12.4.3. Dovolací súd nepovažuje uvedené odôvodnenie nevykonania navrhovaných dôkazov zo strany žalobcu konajúcim súdom za nedostatočné a racionálne neuvážené bez zreteľa na priebeh konania, stav dokazovania a zákonné možnosti vyplývajúce z CSP (čl. 16 ods. 2 CSP). A môže len konštatovať, že z rozhodnutí súdov nižšej inštancie v kompletizujúcej jednote nevyplyva zjavná neodôvodnenosť nevykonania dôkazov SMS správami a zvukovým záznamom, naopak obsahujú zrozumiteľné a dostatočné dôvody, prečo tieto dôkazy vykonané neboli aj so zreteľom na § 204 CSP. Z tohto pohľadu nejde o konanie postihnuté deficitom opomenutého dôkazu, či inými závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), čo spadá do prieskumu dovolacieho súdu v rámci kontroly postupu súdu/súdov pri procese zisťovania skutkového stavu (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd má tiež možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolanie na takých argumentoch nestálo a dovolací súd ex officio (z úradnej povinnosti) dané vady sám nevyhľadáva. Pokiaľ súdy nižšej inštancie opierali svoje zistenia o vykonané dôkazy, ktoré ale nevyhodnotili podľa predstáv žalobcu, nešlo o postup vylučujúci, či znemožňujúci žalobcovi realizáciu procesných práv priznaných mu CSP. Dovolanie je tak formulované (len) ako nesúhlasný prejav dovolateľa so skutkovými zisteniami súdov nižšej inštancie a ich právnym posúdením, ktorý ale túto argumentáciu neposúva do relevantnej roviny dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

13. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní majoritne spochybňoval vykonané dokazovanie a zistenie skutkového stavu a navádzal vlastné hodnotenie dôkazov a zistenie skutkových okolností smerujúce k založeniu svojho názoru na právne posúdenie sporu a úspechu v spore s akcentom na posúdenie právneho vzťahu

medzi žalobcom a žalovanou vyplývajúceho podľa neho z uzatvorenej/vzniknutej zmluvy o pôžičke tvrdiac, že uzavretie darovacej zmluvy z vykonaného dokazovania nevyplýva, dovolací súd pripomína, že sporové konanie je konaním, v ktorom vždy proti sebe stoja dve strany, ktorých tvrdenia a záujmy sú v zásade protichodné, úloha súdu je práve v tom, aby na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru o (ne)pravdivosti tvrdení tej-ktorej strany a prijal právne závery tomu zodpovedajúce. Je teda zrejmé, že jedna strana v spore musí byť vždy tou neúspešnou. Podstata dovolania a jeho dôvodov nemôže byť založená na samotnej skutočnosti neúspechu v konaní a na argumentácii, že súdy mali považovať tvrdenia neúspešnej strany za pravdivé a relevantné. Podľa názoru dovolacieho súdu uvedená námietka dovolateľa predstavuje jeho prostý nesúhlas s vyhodnotením dôkazov a skutkovým záverom, keď sa dovolateľ bez ďalšieho nestotožňuje so záverom súdov nižšej inštancie o neunesení dôkazného bremena ohľadom jeho tvrdenia o uzavretí zmluvy o pôžičke (nepreukázal, že jeho vôľa v čase poskytnutia peňažných prostriedkov bola peňažné prostriedky žalovanej požičať s tým, že mu ich v budúcnosti vráti, teda nepreukázal, že by sa so žalovanou dohodli, že žalovaná mu ním poskytnuté peňažné prostriedky vráti), čo nepredstavuje zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

13.1. K nesúhlasu žalobcu o ne/unesení dôkazného bremena ohľadom uzavretia zmluvy o pôžičke dovolací súd poznamenáva, že dôkazné bremeno predstavuje súhrn pravidiel umožňujúcich súdu rozhodnúť v spore, je inštitútom práva procesného, pretože je nerozlučne spojené s civilným sporovým konaním a prejavuje sa vo výsledku sporu. Neunesenie dôkazného bremena v sebe obsahuje procesnú zodpovednosť strany sporu za to, že v konaní neboli preukázané jej tvrdenia, a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté v spore v jej neprospech. Podstatou inštitútov bremena tvrdenia a dôkazného bremena procesnej strany je tvrdiť a preukázať svoj nárok, pričom ale o tom, či niektorý dôkaz je relevantný k posúdeniu podstaty veci je, plne v súlade s podstatou civilného procesu, vecou posúdenia konajúceho súdu a nie strany konania. Nie každý dôkaz je spôsobilý zmeniť úvahy súdu smerom k posúdeniu sporu a do dôkaznej núdze sa môže procesná strana dostať, aj keď navrhne viacero dôkazov, ktoré ale nie sú relevantné pre rozhodnutie veci.

13.1.1. Procesná aktivita strán sporu v zmysle čl. 8 CSP a § 149 CSP a ich zodpovednosť za neunesenie dôkazného bremena v kontradiktórnom sporovom konaní leží výlučne na stranách sporu. Povinnosť strany sporu preukázať vlastné tvrdenia, z ktorých odvodzuje svoje právo, nemôže byť prenášaná na protistranu, pretože by to bolo v rozpore so základnými princípmi kontradiktórneho procesu, ako aj s princípom zodpovednosti za unesenie dôkazného bremena a princípom formálnej pravdy uplatňovanej v sporovom konaní.

13.2. Preto pokiaľ žalobca svoju žalobu založil na tom, že medzi ním a žalovanou bola uzatvorená zmluva o pôžičke, bolo jeho povinnosťou nielen tvrdiť skutočnosti, ale ich aj preukázať. Vzhľadom na záver súdov nižšej inštancie, ale žalobca uvedenú povinnosť nesplnil, keď neunesol v konaní dôkazné bremeno ohľadom tvrdenia o uzavretí zmluvy o pôžičke, dôsledkom čoho bol jeho neúspech v spore, ktorý sa prejavil zamietnutím žaloby. Povinnosť tvrdenia strany sporu a podopretia svojho tvrdenia dôkazmi v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu má pritom kľúčový význam a predstavuje jeden zo základných princípov civilného procesu (čl. 8 CSP, procesné povinnosti a procesné bremená). Pokiaľ žalobca neunesol túto svoju povinnosť, nemôže svoju nesplnenú, zanedbanú povinnosť unesenia dôkazného bremena zastierať, či zamieňať tvrdením o nesprávnych, či neúplných skutkových zisteniach a právnom posúdení sporu.

14. Ani nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov, ktoré dovolateľ naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Uvedenú dovoláciu námietku bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v danom prípade súdu prvej inštancie, pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000), ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) zastávali názor, že ani prípadná neúplnosť, či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa

podstaty a zmyslu týchto judikátov a rozhodnutí nedotkli a treba ich považovať za naďalej aktuálne. Preto nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval ústavný súd a nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

14.1. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu dovolací súd nie je oprávnený, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018, tiež pozri vyššie bod 12.4.3. tohto rozhodnutia).

14.2. So zreteľom na uvedené dovolací súd uzavrel, že také pochybenia súdov v procese dokazovania, ktoré by znemožnili žalobcovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP z obsahu spisu vrátane rozsudkov súdov nižšej inštancie nevyplýva, preto dovolanie žalobcu v tejto časti ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

15. K námietke nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosti a nepresvedčivosti) rozsudku odvolacieho súdu dovolací súd odkazuje na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), z ktorej vyplýva, že zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávanych prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Pritom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). O zjavnú neodôvodnenosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

16. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premis dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

17. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými

námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

18. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

19. K dovolacej námietke týkajúcej sa nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd vo väzbe na body 15. až 18. tohto rozhodnutia uvádza, že v posudzovanom spore obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

19.1. Z obsahu odôvodnenia preskúmaného rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že okrem dostatočného zistenia skutkového stavu v spore súdom prvej inštancie konštatoval zo zistených skutočností vyvodený aj správny právny záver súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 1 a 2 CSP). V dôvodoch rozsudku sa vyjadril k nosnej argumentácii odvolateľa (žalobcu) uplatnenej v odvolaní (rovnako aj v dovolaní) ohľadom žalobcom spochybňovaných záverov o ne/preukázaní uzavretia zmluvy (dohody) o pôžičke medzi ním a žalovanou.

19.2. Dovolací súd vzhľadom na obsah spisu vrátane rozhodnutia odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozhodnutím súdu prvej inštancie ako organickej (kompletizujúcej) jednote, keďže prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), môže len konštatovať, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry, obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania a nemožno ho považovať za nedostatočne odôvodnené. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu.

19.2.1. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd zdôvodnil, prečo potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým súd žalobu žalobcu o určenie splatnosti dlhu titulom uzavretej zmluvy o pôžičke zamietol, keď zhodne so súdom prvej inštancie uzavrel, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadom jeho tvrdenia o uzavretí zmluvy o pôžičke medzi žalobcom a žalovanou. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení, a prečo rozhodnutie okresného súdu považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnil aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami žalobcu. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (body 5. až 10.), ako aj odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie (strany 12. a 18.) v kompletizujúcej jednote, nevyplýva nedostatočnosť, či nezrozumiteľnosť alebo nepresvedčivosť, ani absencia o skutkových a právnych záveroch podstatných pre jeho rozhodnutie, či taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil, a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu dovolateľa.

20. Skutočnosť, že dovolateľ sa nestotožňuje so záverom odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) o zamietnutí jeho žaloby, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o neodôvodnenosti a nepresvedčivosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP tak nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Žalobca preto neopodstatnene namietal, že odvolací súd mu nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

20.1. Nesúhlas dovolateľa s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu a výsledkom vykonaného dokazovania, nezakladá dôvodnosť podaného dovolania. Aj stabilná rozhodovacia prax ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Podľa názoru dovolacieho súdu námietka dovolateľa predstavuje prostý nesúhlas dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu a jeho odôvodnením. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06).

21. Dovolateľ v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP tiež namietal, že rozhodnutia súdov nižšej inštancie sú nepreskúmateľné v otázke nesprávnej aplikácie § 628, § 657 OZ, pretože súdy neuzavreli, aký právny vzťah medzi žalobcom a žalovanou vznikol, či išlo o zmluvu o pôžičke alebo o darovaciu zmluvu, a táto otázka ostala nezodpovedaná. K uvedenej námietke dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnostnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, správnosť právnych záverov vrátane posudzovania, aký právny vzťah medzi stranami konania vznikol, či ide o zmluvu o pôžičke alebo darovaciu zmluvu, ku ktorým oba súdy nižšej inštancie dospeli, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie sporu túto vadu zmätočnosti nezakladá (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017), tento právny záver považuje i ústavný súd za akceptovateľný (I. ÚS 61/2019).

22. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľ neopodstatnene namietal zmätočnostnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP spočívajúcu v nepreskúmateľnosti, nepresvedčivosti rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolanie žalobcu v tejto časti je síce prípustné, ale nie je dôvodné.

23. Dovolateľ zároveň namietal dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

23.1. Pre všetky procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“, a to ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková otázka. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnou, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj o otázku procesnoprávnou, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

24. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

24.1. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a

na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

25. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, o d vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (pozri sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/38/2019, 4Cdo/32/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/25/2018, 8Cdo/100/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť, len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

26. Povinnosťou dovolateľa pri vymedzení dovolacieho dôvodu v prípade dovolania prípustného podľa § 421 ods. 1 CSP je okrem povinnosti výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, aj povinnosť konkretizovať, ako podľa jeho názoru mal odvolací súd konkrétnu právnu otázku správne vyriešiť. Iba ak sú všetky uvedené kumulatívne podmienky splnené, môže dovolací súd pristúpiť k uskutočneniu meritórneho dovolacieho prieskumu, v opačnom prípade dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 447 písm. f) CSP.

27. Dovolateľ v dovolaní vymedzil prípustnosť svojho dovolania s poukazom na § 421 ods. 1 písm. b) CSP ohľadom nesprávneho vyriešenia nasledujúcej otázky „bola bezhotovostným odovzdaním (odoslaním) sumy peňazí (28.000 eur) z bankového účtu žalobcu na bankový účet žalovanej - uzatvorená platná darovacia zmluva, alebo vzniku platnej darovacej zmluvy bráni nedostatok písomnej formy podľa § 628 ods. OZ?“

28. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili/neriešili prvoinštančný a odvolací súd.

29. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal tým, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či žalobca v podanom dovolaní vôbec nastolil právnu otázku, resp. ním nastolená právna otázka je taká otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (rozhodujúca, či kľúčová právna otázka).

30. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd zastáva názor, že dovolateľom nastolená otázka v zmysle bodu 27. tohto rozhodnutia nebola kľúčová pre rozhodnutie odvolacieho súdu, t. j. nejde o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, pretože kľúčová bola otázka uzatvorenia/vzniku zmluvy o pôžičke, na základe ktorej si žalobca uplatňoval svoje práva a domáhal sa na súde určenia splatnosti dlhu vzniknutého titulom uzatvorenej zmluvy o pôžičke. Okresný súd túto otázku vyriešil tak, že nedošlo k uzatvoreniu zmluvy o pôžičke, pretože vôľa žalobcu nebola žalovanej peňažné prostriedky dočasne požiť, ale darovať, chýba preto jedna zo základných náležitostí, aby mohlo dôjsť k platnému uzatvoreniu zmluvy o pôžičke, ktorou je vôľa žalobcu uzavrieť zmluvu o pôžičke. (...) Žalobca v danom prípade nepreukázal, že medzi stranami sporu došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke a už vôbec nepreukázal, že išlo o pôžičku, ktorej splatnosť bola ponechaná na vôľu žalovanej. Žaloba o určenie splatnosti pôžičky, ktorá neexistuje je nedôvodná, preto súd vo zvyšnej časti žalobu o určenie, že pohľadávka žalobcu ako veriteľa voči žalovanej ako dlžníkovi z titulu Zmluvy o pôžičke z 26. 07. 2017 v sume 28.000 eur je splatná dňom právoplatnosti rozsudku, zamietol. (pozri bod 17. a 18. rozhodnutia okresného súdu). S uvedeným záverom okresného súdu sa odvolací súd stotožnil (pozri bod 7. rozhodnutia odvolacieho súdu). Je zjavný záver súdov nižšej inštancie o zamietnutí žaloby žalobcu na základe riešenia a vyriešenia kľúčovej otázky tak, že k uzatvoreniu zmluvy o pôžičke nedošlo,

pretože žalobca v danom spore neunesol dôkazné bremeno primárne preukázania jej uzatvorenia a plnenia podľa nej.

30.1. Vzhľadom na uvedené dovolateľom formulovaná právna otázka v zmysle bodu 27. tohto rozhodnutia týkajúca sa darovacej zmluvy nie je otázkou, ktorú odvolací súd (aj súd prvej inštancie) riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Na vyriešení dovolateľom nastolenej otázky darovacej zmluvy v zmysle bodu 27. tohto rozhodnutia nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, preto táto otázka nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolateľ tak uplatnený dovolací dôvod nevymedzil spôsobom vyplývajúcim z § 432 ods. 2 CSP, t. j. nevymedzil právnu otázku doposiaľ neriešenú dovolacím súdom, od ktorej riešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Absenciu uvedeného považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania pre neprípustnosť (§ 447 písm. f) CSP).

31. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu namietajúceho vadu podľa § 420 písm. f) CSP je v časti síce prípustné, ale nie je dôvodné, v časti je neprípustné a ohľadom namietajúceho nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je neprípustné, pretože dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

32. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) tak, že priznal žalovanej voči neúspešnému žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

33. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.